

Presentació

Durant el col·loqui intitulat *Decir el deseo / Dire il desiderio*, que es va celebrar a la Universitat de Barcelona i a la Universitat Autònoma de Barcelona del 25 al 26 de setembre de 2013 promogut pel CERii (Centro de Estudios Renacentistas italo-ibéricos), va néixer la idea de realitzar una jornada d'estudi a Sardenya que posés en evidència la relació entre la literatura italiana i la catalana durant les èpoques medieval i renaixentista. Entre les iniciatives del CERii, adreçades a analitzar les relacions entre la península Ibèrica i Itàlia, cal recordar —a més del col·loqui ja mencionat— altres importants activitats: *Dante en el Libro de Buen Amor*, el col·loqui que es va celebrar a la UAB i a la UB el 6-7 de novembre de 2014; *Una idea del Renacimiento: la carta "A la Duquesa de Soma"*, la taula rodona que va tenir lloc el 14 de gener de 2015 a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona; i el simposi sobre *Cervantes y Dante* organitzat, també a la mateixa facultat, el 21-22 d'abril de 2016.

La proposta d'un congrés sard va ser acollida amb un gran entusiasme pel Dipartimento di Scienze Umanistiche e Sociali de la Università di Sassari i pel seu director Gavino Mariotti. Tot seguit, va poder comptar amb el suport d'altres institucions presents en el territori, com ara l'Espai Llull de l'Alguer i l'Ateneu Alguerès. A més a més, també van oferir una gran ajuda l'Institut Ramon Llull, l'AISC i la Institució de les Lletres Catalanes.

Com dèiem, la idea de fons de la jornada d'estudi va ser la de destacar l'estreta connexió existent entre la cultura italiana i la catalana en dos moments històrics concrets: l'Edat Mitjana i el Renaixement. És ben conegut que el Mediterrani ha representat, al llarg dels segles, un important element de connexió entre les diverses cultures que hi han viscut. I també és coneguda la intensa relació cultural i econòmica desenvolupada entre Catalunya i Itàlia. Des d'un bon començament, es van produir intercanvis constants que van permetre, sobretot en àmbit cultural, el transvasament d'algunes importants obres i la difusió d'alguns autors fonamentals, tant per una banda com per l'altra. Per això, els especialistes, durant el moment del col·loqui, i precisament en un territori en què els lligams entre les dues cultures van ser més intensos,

van poder resseguir les vies de la història, de la literatura i de l'art, per subratllar els intercanvis recíprocs.

Gràcies a la col·laboració de les institucions i dels estudiosos que hi van intervenir, d'alguns dels quals es publiquen aquí les conferències, el 9 de maig de 2015 es va celebrar la trobada, organitzada per Emanuela Forgetta i Iban Leon Llop. El lloc d'acollida dels participants va ser el Palazzo Serra, que és part de la seu del Dipartimento di Scienze Umanistiche e Sociali i alhora testimoni de la presència dels Savoia a la ciutat sardocatalana. En efecte, el fet de ser síntesi d'elements barrocs i neoclàssics a la vegada testimonia l'important pas, en el control de la ciutat, del domini catalanoaragonès al dels Savoia. No gaire lluny, el Palau de Ferrera i la catedral marquen, en canvi, històricament i arquitectònicament, la coneguda presència catalana a la ciutat.

De les aportacions que es recullen en aquest volum, la de Pep Valsalobre, *Fluxos literaris entre Itàlia i la Corona d'Aragó al Cinccents. Cinc exemples*, està dedicada a les relacions literàries que existien entre alguns àmbits culturals italians i els catalano-valencians al segle XVI. La relació de Lola Badia, *I versi strani del Sermó di Muntaner*, se centra en el *Sermó* que Ramon Muntaner incorpora en el capítol 272 de la seva *Crònica*. El text, més que no pas vincular-se amb la tradició textual de la literatura en vers, respon a actituds intel·lectuals afins a les detectables en l'obra d'escriptors laics coetanis de Muntaner com Ramon Llull, Arnau de Vilanova i Dante Alighieri. Finalment, la contribució de Rafaele Pinto, *Ausiàs March e gli italiani*, tracta de com les paraules d'autors com Dante, Petrarca, Boccaccio i Cavalcanti s'insinuen entre línies als versos de March. El contacte no es resol en un simple diàleg amb els poetes italians, sinó que, en alguns casos, presenta processos de profunda innovació temàtica. Es tracta d'una influència no pas episòdica o superficial sinó estructural que, si es llegís des d'aquesta perspectiva, probablement eixamplaria la comprensió dels versos de March.